

УДК 338.486.5(1-751.3)

ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ТЕРИТОРІЇ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Голуб Марія Олексіївна

аспірант кафедри туризму

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В сучасних умовах розвитку національної економіки, які характеризуються зростанням кризисних тенденцій та явищ, посилюється процес диференціації регіонів згідно рівню їх соціально-економічного розвитку, що потребує істотних зусиль держави, які направлені на вирівнювання виникаючих диспропорцій [1, с. 26]. Всі ці процеси, безумовно, мають великий вплив на планування та прогнозування діяльності підприємств в галузі як туризму, так і екологічного туризму.

Одним із головних аспектів під час формування політики щодо розвитку підприємств, які впроваджують принципи екологічного туризму у свою діяльність, може служити інтегрування відповідних завдань і заходів в національні та регіональні стратегічні документи, програми, проекти та плани. Наприклад, у 2013 році Кабінетом Міністрів України була схвалена «Концепція Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року» [2], згідно якої, подолання наявних негативних тенденцій, створення системних і комплексних умов для розвитку туризму і курортів має стати одним з пріоритетів забезпечення сталого розвитку держави в цілому та підвищення якості життя населення. В умовах концепції, було представлено два оптимальних варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів:

шляхом саморегуляції визначення ринкового механізму, що може призвести до значних втрат бюджетів усіх рівнів у зв'язку з нераціональним використанням туристичних ресурсів, поглиблення процесів "тінізації" туристичного ринку, формування негативного іміджу держави на міжнародному туристичному ринку, зниження якості надання туристичних послуг та рівня безпеки туристів;

на умовах державно-приватного партнерства, забезпечення раціонального використання, охорони та відтворення туристичних ресурсів, детінізацію туристичної діяльності, збалансування державних та приватних інтересів у сфері туризму та курортів, збереження та ефективного використання природних територій курортів і природних лікувальних ресурсів, забезпечення доступності та прозорості інформації про туристичні ресурси і суб'єктів туристичної діяльності.

Очевидним стає факт, що реалізація другого варіанту є оптимальним шляхом вирішення проблем. Однак, на жаль, ця програма втратила свою чинність, що не дає змогу реалізувати шляхи і способи розв'язання

проблем. Підприємницька діяльність на території природно-заповідного фонду має певні обмеження, тому не дивно, що ставлення більшості місцевого населення, які звикли до традиційного господарювання, залишає бажати кращого. Це свідчить, що необхідність зміцнення партнерські відносин між державою, представниками бізнесу, адміністрацією територій природно-заповідного фонду та місцевим населенням. Зараз існує дві основні моделі взаємодії державних та підприємницьких структур (рис. 1).

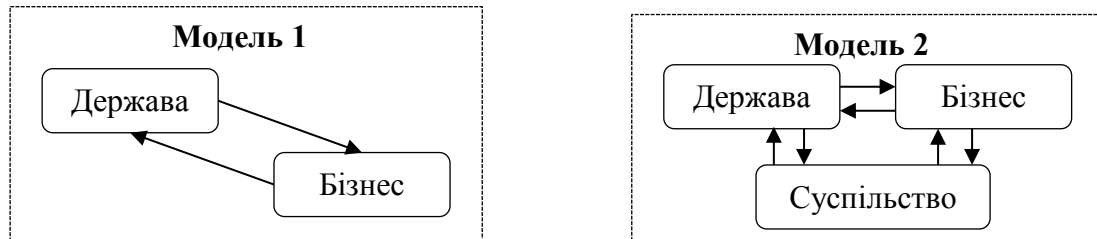

Рис. 1. Системи координат для дослідження процесів взаємодії державних та підприємницьких структур [3]

Отже, історично, у нашій країні склалася система, що керує бізнесом та вважає, що має право визначати напрямки його розвитку. Однак, спеціалісти зазначають, що спирання тільки на двох суб'єктів взаємодії, а саме «державно-бізнес» (рис.1, модель 1), є безперспективним, оскільки сутність регуляторних змін, що пропонує держава, у кінцевому підсумку буде приватизуватися однією з груп інтересів на ринку, або у владі, фактично перекриваючи доступ для решти учасників відносин [4]. Тому, останнім часом, як в іноземній науковій літературі, так і у вітчизняній пропонується внесення до цієї моделі третього суб'єкта – суспільства (рис. 1, модель 2). Висувається припущення, що громадські структури будуть контролювати процес взаємодії власних та підприємницьких структур та перешкоджатимуть розповсюдженню корупційних відносин [4]. Таким чином, можна стверджувати, що така взаємодія матиме ряд переваг, які представлені у Більш того, у нашому випадку, суспільство виступає у ролі бізнесу, тобто ця модель набуває більш стабільного характеру табл. 1.

Таблиця 1 [5, 6]

Переваги використання другої моделі взаємодії державних та підприємницьких структур

Суб'єкт	Сутність
Переваги для державного сектору	Вирішення проблеми ухилення від сплати податків
	Отримання прибутків та зменшення бюджетних видатків розвитку об'єктів, споруд у багатьох сферах
	Використовується управлінський досвід приватного сектору щодо менеджменту проектів
	Підвищується якість виконання соціальної функції держави (у тому числі у сфері освіти)
Переваги	Отримання прибутків від інвестицій в об'єкти, які раніше вважалися

для приватного сектору	сферою виключно державних капіталовкладень
	Захист добросовісної конкуренції суб'єктів господарювання
	Захист сумлінних платників податків, отримання податкових пільг
	Отримання кваліфікованих кадрів
Переваги для суспільства	Покращення соціальної інфраструктури
	Отримання якісної освіти
	Забезпечення працевлаштування громадян
	Розвиток ринкових відносин, приватної ініціативи, приватного підприємництва

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що провадження моделі взаємодії «державна-підприємство-суспільство», має вигоди та переваги для усіх його учасників, і насамперед – для суспільства. Разом з тим, необхідно зазначити той факт, що принципи екологічного туризму передбачають не тільки те, що місцеве населення отримує доходи чи нові робочі місця в результаті припливу туристів на дану місцевість, але його економічна діяльність повинна відповідати вимогам екологічної сталості, тобто не завдавати шкоди навколишньому середовищу з урахуванням потреб як нинішнього, так і майбутніх поколінь. Прикладом невірної трактування можуть служити ситуації, коли місцеві жителі знищують рідкісні та зникаючі види флори і фауни для забезпечення потреб приїжджаючих туристів, або, коли використовують неекологічні транспортні засоби.

Список використаної літератури.

1. Кизим Н.А., Раєвнева Е.В., Бобкова А.Ю. Неравномерность регионального развития в Украине: Монография. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2011. – 224 с.
2. Концепція «Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-p>
3. Сараева И.Н. Государство и предпринимательство: проблемы взаимодействия системно-институциональные аспекты) / И.Н. Сараева. – Одесса: «Феникс», 2011. – 98 с.
4. Авдашева С.Б. Взаимодействие государства, бизнеса и общества: позитивная реинтеграция / С.Б. Авдашева, А.А. Аузан, С.А. Афонцев / Ред.—сост. Золотов А. В. – Москва: СПРОС, 2009 – 340 с.
5. Коровин Е. Кредитный риск проектов частно-государственного партнерства и механизмы поддержки. Выступление на круглом столе. Электронный ресурс. Режим доступа : <http://regionalistica.ru/project/>
6. Жаліло Я.А. Конкуентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я.А. Жаліло, Я.Б. Базиліук, Я.В. Белінська / Ред. Я.С.Жаліло. – К.: НІСД, 2005. – 388 с.